

MEDDELANDE

2017-10-13

Naturvårdsverket
Karin Klingspor

Regeringsuppdrag avseende beräkning av hur stor del av Jordbruksverkets anslag som kan härledas till arbete med biologisk mångfald

Finansiering översikt, beräkning år 2015

I nedanstående beräkningar har vi bara tagit med de anslag och delar av anslag som används till arbete med biologisk mångfald. På Jordbruksverket finns andra anslag och kostnader som alltså inte ingår i sammanställningen i tabellen (bilaga). Exempel på ett betydande anslag som inte redovisas i de totala utgifterna är gårdsstödet. Det innebär att man utifrån redovisade kostnader inte kan beräkna hur stor andel av Jordbruksverkets totala kostnader som används till arbete och stöd/ersättningar för biologisk mångfald.

I direkta kostnader för biologisk mångfald ingår utgiftsområden kopplade till ämnesområdena biologisk mångfald och 50 procent av ekologisk produktion.

I indirekta kostnader för biologisk mångfald ingår utgiftsområden kopplade till ämnesområdena växtnäring, växtskydd, klimat och 50 procent av ekologisk produktion.

Myndighetsanslag

1.8 Förvaltningskostnader

Jordbruksverket uppskattar att 22,5 årspersoner arbetade med frågor direkt kopplade till biologisk mångfald på förvaltningsanslaget under 2015. I verksamheten ingår arbete kopplat till landsbygdsprogrammet samt hav- och fiskeriprogrammet, dvs. arbete med föreskrifter, information, IT-stöd, handläggning, utbildning, utvärdering och kundfrågor. Inom det direkta arbetet finns även uppföljning och utvärdering av miljökvalitetsmålen (framförallt *Ett rikt odlingslandskap* där Jordbruksverket är miljömålsansvarig myndighet), miljöövervakning, styrmedelsanalyser samt regelfrågor och tillsynsvägledning. Arbetet handlar även om programmet för odlad mångfald (POM), CITES, genetiskt modifierade organismer, främmande invasiva arter samt bevarandeplaner för hotade husdjursraser. För GMO tas även kostnader för tillståndsprövning för odling av GMO-grödor med i beräkningarna. Dessa kostnader är avgiftsfinansierade.

För att göra beräkningarna har vi räknat om totalt antal timmar som är redovisade i Agresso för de enheter som arbetar med biologisk mångfald och

delat med 1680 timmar för att få fram antalet årspersoner. Vi har därefter uppskattat antalet vars arbetsuppgifter är kopplade till biologisk mångfald direkt respektive indirekt. Redovisningen i Agresso utgår inte alltid från ämnesområde utan är ibland uppdelad utifrån vilka stöd, program eller processer man jobbar med.

Vi har räknat med en personalkostnad utifrån ett snitt för den avdelning som ansvarar för arbete med Ett rikt odlingslandskap, OH kostnaden är 78 procent.

Lönekostnader för direkt arbete med biologisk mångfald

Cirka 25,2 MSEK (dvs. 22,5 årspersoner). I detta ingår verksamhet som kopplar till biologisk mångfald enligt ovan och 50 procent av verksamhet som handlar om ekologisk produktion och avgiftsfinansierad verksamhet inom GMO.

Lönekostnader för indirekt arbete med biologisk mångfald

29 MSEK (dvs. 26 årspersoner). I detta ingår verksamhet inom växtnäring, växtskydd, klimat samt 50 procent av ekologisk produktion.

1.8 ap.1 Uppföljning av ängs och betesmarker samt småbiotoper

Minst 3 MSEK ska användas för detta syfte. Total utgift var 3,426 MSEK.

1.8 ap.1 Det nationella programmet för växtgenetiska resurser

Hela anslaget redovisas, dvs. 8,5 MSEK.

1.10 Gårdsstöd mm

Syftet med gårdsstöd är att främja lantbruket och ska hålla befintlig jordbruksmark i skick för jordbruksproduktion. Gårdsstödet bidrar således till att hålla marker öppna, vilket också kan bidra till att gynna vissa växter och djur. Eftersom syftet med gårdsstödet inte är biologisk mångfald har vi valt att inte räkna med pengar som betalas ut genom det generella gårdsstödet. Dessa ingår alltså inte heller i våra totala utgifter.

2015 infördes en obligatorisk del på det EU-finansierade gårdsstödet, det så kallade förgröningsstödet. Förgröningsstödet syftar till att minska det europeiska jordbrukets klimatpåverkan och främja den biologiska mångfalden i jordbrukslandskapet. Vi räknar med hela förgröningsstödet som direkta kostnader för biologisk mångfald.

Uppskattningsvis kommer vi betala ut cirka 1 957 MSEK per år i förgröningsstöd under perioden 2015-2020.

Vi redovisar ett snitt för perioden 2015-2020 och inte faktiska utbetalningar. Att vi inte redovisar exakt belopp som betalades ut 2015 beror på förseningar i utbetalningar.

1.13, 1.14 Havs- och fiskeriprogrammet

1.13 ap.1 Strukturstöd EHFF 2014-2020. Svensk andel av EHFF.

1.14 ap.1 Strukturstöd EHFF 2014-2020. EU andel av EHFF.

Total budget (SV+EU) för havs- och fiskeriprogrammet är 1 470 miljoner (2014-2020). EU andelen för programmet är 69 procent.

Vi redovisar programmets totala budget delat med 7 år, vilket är den period som programmet löper på. Vi menar att det ger en bättre bild av vad som är avsatt per år till arbete med programmets olika delar än om vi skulle redovisa antalet utbetalningar eller belopp i regleringsbrev. Detta eftersom vi haft förseningar i införandet av IT-system och utbetalningarna är förskjutna.

Direkta kostnader

Det blir totalt 31,0 MSEK per år för direkta åtgärder för biologisk mångfald (EU:s andel är 18,6 MSEK).

Följande poster anges som direkta kostnader:

- I.14 Utveckling av bevarandeåtgärder och regionalt samarbete
- I.15 Investeringar inom fiske
- I.16A Nya tekniska lösningar inom fiske
- I.17 Samla in förlorade fiskeredskap och marint skräp
- I.24 Fiskehamnar – Anpassning till landningsskyldigheten
- I.18A Bevarandeprojekt för att återställa akvatisk mångfald
- I.18B Bevarandeprojekt för skyddade områden
- II.3 Miljöinvesteringar i vattenbruk
- VIII.2 Skydd av havsmiljön

Indirekt

Totalt 82,8 MSEK per år avsätts för indirekta åtgärder för biologisk mångfald (EU:s andel är 69,2 MSEK).

Följande poster anges som indirekta kostnader:

- I.16B Nya former av förvaltning och organisation inom fiske
- I.13 System för tilldelning av fiskemöjligheter
- I.3 Partnerskap mellan forskare och fiskare
- VI.2 Datainsamling
- VI.1A Kontroll och tillsyn – stöd till ansvarsmyndigheter
- VI.1B Kontroll och tillsyn – stöd till privata aktörer
- VIII.3 Öka kunskapen om havsmiljön

1.18, 1.19 Landsbygdsprogrammet

1.18 ap.1 Landsbygdsstöd 2014-2020.

1.19 ap.1 Landsbygdsstöd 2014-2020.

Sammanfattning

Total budget (SV + EU) för landsbygdsprogrammet är cirka 36 miljarder (2014-2020). Av detta har vi bedömt att 37 procent eller 12,75 miljarder (2014-2020) är budgeterat till direkt arbete med biologisk mångfald. Vi bedömer vi att 10,2 miljarder är budgeterat för indirekt arbete med biologisk mångfald under 7-årsperioden.

Inom såväl de direkta som de indirekta kostnaderna ingår även lönekostnader (kompetensutveckling och TA) för Jordbruksverkets personal som arbetar med information och rådgivning, utvärdering av landsbygdsprogrammet samt ängs- och betesmarksinventeringen. Även länsstyrelsen får viss del av dessa TA-medel för personalkostnader.

Vi redovisar programmets totala budget delat med 7 år, vilket är den period som programmet löper på. Vi menar att det ger en bättre bild av vad som är avsatt per år till arbete med programmets olika delar än om vi skulle redovisa antalet utbetalningar eller belopp i regleringsbrev.

EU andelen för lokalt ledd utveckling (LLU) är 50 procent. Övriga delar av programmet är den 40,6 procent.

Bild 1. Prioriteringar och fokusområden i landsbygdsprogrammet. Prioritering 4, 5 och 6 kan knytas till Aichimålen.

Direkt

Totalt 1 890 MSEK avsätts per år för direkt arbete med biologisk mångfald (varav EU andel 771 MSEK).

De poster vi har räknat som direkta är de åtgärder som är programmerade under landsbygdsprogrammets prioritering 4, huvudsakligen under fokusområde 4a (biologisk mångfald), men till viss del även fokusområde 4b och 4c.

- All rådgivning och kompetensutveckling (jord- och skogsbruk) som kopplar till arbete med biologisk mångfald inkl medel som Skogsstyrelsen beslutar om (fokusområde 4a) samt 50 procent av budgeten för ekologisk produktion och tvärvillkor/förgröning.
- Alla investeringar inom fokusområde 4abc.
- 50 procent av budget för underhåll, restaurering och utveckling av natur- och kulturmiljöer (inkl renskötselområdet) vars uttalade syfte är lokal utveckling (fokusområde 6b).
- Miljöersättningar där hela eller delar av ersättningen har fokusområde 4a som syfte (skötsel och restaurering av betesmarker och slåtterängar, fåbodar, våtmarker, hotade husdjursraser)
- 50 procent av budget för ersättning till ekologisk produktion
- 50 procent av stöd till områden med naturliga svårigheter (kompensationsstöd)
- 50 procent av stöd till samarbete och innovation (EIP) inom prioritering 4.
- 25 procent av stöd till genomförande av lokalt ledd utveckling (prioritering 6). Vi uppskattar att 25 procent av projekten kommer att ha biologisk mångfald som sekundär effekt.
- 37 procent av TA medel (motsvarar andel av stödåtgärder som går till arbete med biologisk mångfald).

Indirekt

Totalt 1 460 MSEK avsätts per år för indirekt arbete med biologisk mångfald (varav EU andel 593 MSEK). Här ingår arbete kring växtskydd, växtnäring, klimat samt 50 procent av ekologisk produktion och kompensationsstöd.

- Budget för växtskyddscentralerna ingår med 50 procent eftersom verksamheten även handlar om människors hälsa och riskhantering vid användning av växtskyddsmedel.
- Rådgivning och kompetensutveckling till minskat näringsläckage, minskad klimatpåverkan, förnybar energi samt vattenhushållning samt 50 procent av budget till ekologisk produktion och tvärvillkor/förgröning.
- Investeringsstöd inom prioritering 5.

- Miljöersättningar ersättningen enbart har fokusområde 4b eller 4c som syfte (t.ex. skyddszoner, vallodling, minskat kväveläckage)
- 50 procent av budget för ersättning till ekologisk produktion.
- 50 procent av stöd till områden med naturliga svårigheter (kompensationsstöd)
- 50 procent av stöd till samarbete och innovation inom prioritering 4.
- Hela budgeten för stöd till samarbete och innovation inom prioritering 5.
- Arbete med kulturarv inom prioritering 6 kopplat till biologisk mångfald, traditionella grödor, utveckling av fäbodmiljöer etc.

1.20 Miljöförbättrande åtgärder i jordbruket

1.20 ap.1 Försöks- och utvecklingsverksamhet

Under 2015 beslutade Jordbruksverket om medel för försök och utveckling för 12,64 MSEK. Av dessa gick 3,485 MSEK till direkt arbete med biologisk mångfald, inkluderat 50 procent av utgifterna för ekologisk produktion. Övriga är indirekta. Projekten var inriktade på miljömålen Ett rikt odlingslandskap, Ingen övergödning, Giftfri miljö, Begränsad klimatpåverkan samt för att gynna utvecklingen av ekologisk produktion.

Finansiering översikt, beräkning år 2010

Myndighetsanslag

Utgifter för personal

1.9 Förvaltningskostnader

Verksamhet inom samma områden som 2015 ingår. Beräkningarna har gjorts efter samma principer som för 2015. Vi har räknat med en personalkostnad utifrån ett snitt för den avdelning som ansvarar för arbete med Ett rikt odlingslandskap, OH kostnaden är 82 procent.

Lönekostnader för direkt arbete med biologisk mångfald

Direkta lönekostnader: 20,8 MSEK (20 årspersoner). I detta ingår verksamhet som kopplar till biologisk mångfald och 50 procent av verksamhet om ekologisk produktion och avgiftsfinansierad verksamhet inom GMO.

Lönekostnader för indirekt arbete med biologisk mångfald

Indirekta lönekostnader: 21,2 MSEK (20,5 årspersoner). I detta ingår verksamhet inom växtnäring, växtskydd, klimat samt 50 procent av ekologisk produktion.

1.9 ap.9 Det nationella programmet för växtgenetiska resurser

Hela anslaget redovisas, dvs. 8,5 MSEK.

1.9 ap.10 Uppföljning av ängs och betesmarker samt småbiotoper

Minst 3 MSEK ska användas för detta syfte. Total utgift var 3,272 MSEK.

1.11 Gårdsstöd m.m.

Under 2010 fanns inte förgröningsstödet, vilket innebär att inga kostnader för gårdsstöd tas upp.

1.23 Landsbygdsprogrammet

I programperioden 2007-2013 innehöll programmet 4 axlar med olika inriktningar. Axel 2 hade huvudsaklig inriktning miljö & klimat, men det finns även projekt med miljöinriktning under andra axlar (t.ex. rådgivning och kompetensutveckling inom axel 1).

De redovisade uppgifterna bygger på planerade utgifter för respektive område och inte de faktiska utbetalade pengarna. På detta sätt är redovisningen gjord på samma sätt som för programmet 2014-2020 och speglar bättre ett genomsnittsår i programmet.

Redovisningen bygger på programmet budget i slutet av perioden dvs efter programändring nummer 11 som genomfördes under 2013.

Direkt

Det blir totalt 2 312 MSEK per år för direkt arbete med biologisk mångfald (varav EU 1 071 MSEK).

- För axel 1 redovisas 30 procent av åtgärd 111 yrkesutbildning och information. Här ingår bland annat kompetensutveckling, inklusive hållbart skogsbruk.
- För axel 2 redovisas del av åtgärd 212, 214, 216 och 227 dvs 50 procent av kompensationsbidrag samt 60 procent av miljöersättningar inkl. ekologisk produktion (den sistnämnda inte var en egen ersättningsform/budget i förra programmet). Vi har utgått från att det är samma andel av budgeten som kopplar till arbete med biologisk mångfald som i program 2014-2020 dvs 60%.
- Hela budgeten för icke-produktiva investeringar i både odlings- och skogslandskapet. Vi har använt samma andel för båda programmen för direkt arbete med biologisk mångfald då vi bedömer att fördelningen mellan olika målområden inte ändrats markant.
- För axel 3 redovisas hela åtgärd 323, bevarande och uppgradering av natur- och kulturarvet på landsbygden.

- För axel 4 (LEADER) redovisas åtgärd 412, genomföra lokala utvecklingsstrategier-markförvaltning och miljö som är en del av total LEADER budget.
- För åtgärd 511 (TA) redovisas 42 procent av den totala budgeten vilket motsvarar andel av stödåtgärder som går till arbete med biologisk mångfald.

Indirekt

Det blir totalt 552 MSEK (EU+SV) per år för indirekt arbete med biologisk mångfald.

- För axel 1 redovisas 30 procent av åtgärd 111 yrkesutbildning och information
- För axel 2 redovisas del av åtgärd 212, 214, 216 och 227 dvs 50 procent av kompensationsbidrag samt 40 procent av miljöersättningar inkl. ekologisk produktion (den sistnämnda inte var en egen ersättningsform/budget i förra programmet). Vi har utgått från att det är samma andel av budgeten som kopplar till indirekt arbete med biologisk mångfald som i program 2014-2020 dvs 40 %.
- Klimatåtgärder inom axel 1 och 3.

Havs- och fiskeriprogrammet

Fiskeriverket ansvarade för programmet 2010.

Total budget (SV+EU) för havs- och fiskeriprogrammet var 983 MSEK (2007-2013).

Det vi redovisar är totalt utbetalda belopp för hela programperioden delat med 7 år vilket är den period som programmet löper på. Det ger en bättre bild av vad som är avsatt per år till arbete med programmets olika delar än om man t.ex. skulle redovisa antalet utbetalningar eller belopp i regleringsbrev.

EU andelen för programmet var 50 % för programmet generellt, men var 75 % inom åtgärden 1.1 Definitivt upphörande av fiskeverksamhet.

Direkt

Det blir totalt 7,1 MSEK per år för direkt arbete med biologisk mångfald (EU andel 3,6 MSEK).

Följande poster anges som direkta kostnader:

- 1.3 Investeringar ombord och selektivitet
- 3.2 Skydd och utveckling av den akvatiska faunan och floran

Indirekt

Det blir totalt 15,1 MSEK per år för indirekt arbete med biologisk mångfald (EU andel 9,5 MSEK).

Följande poster anges som indirekta kostnader:

- 1.1 Definitivt upphörande av fiskeverksamhet
- 1.2 Tillfälligt upphörande av fiskeverksamhet
- 3.1 Gemensamma insatser

1.20 Miljöförbättrande åtgärder i jordbruket

1.20 ap.1 Försöks- och utvecklingsverksamhet

Under 2010 beslutade Jordbruksverket om medel för försök och utveckling för 16, 25 MSEK varav 6,5 MSEK till direkt arbete med biologisk mångfald inkl ekologisk produktion (50 procent). Övrigt är indirekt. Se även samma verksamhet för 2015.

Bilaga. Sammanställning Jordbruksverket

Sammanställning av medel för biologisk mångfald, belopp i tkr (SEK thousand)	Utgifter 2010	Varav biologisk mångfald	Utgifter 2015	Varav biologisk mångfald
1 Finansiering - översikt				
Anslag som myndigheten disponerar				
1:8 Förvaltningskostnader				
Uppföljning av ängs och betesmarker samt småbiotoper	3 272	3 272	3 426	3 426
Det nationella programmet för växtgenetiska resurser	8 500	8 500	8 500	8 500
Löner	293 092	20 590	356 676	24 982
1.13 Havs- och fiskeriprogrammet				
Havs- och fiskeriprogrammet (nationell del)	64 429	3 500	65 100	12 400
1:18 Landsbygdsprogrammet				
Landsbygdsprogrammet (nationell del)	2 934 714	1 241 638	3 040 435	1 119 000
1:20 Miljöförbättrande åtgärder i jordbruket				
ap. 1 Försöks- och utvecklingsverksamhet	16 250	6 505	12 640	3 485
Summa anslag	3 320 257	1 284 005	3 486 777	1 171 793
Avgiftsintäkter som disponeras	not 1	210	not 1	218
Övriga intäkter som disponeras				
Summa anslag och andra intäkter som disponeras	3 320 257	1 284 215	3 486 777	1 172 011
2 Internationell finansiering				
Landsbygdsprogrammet (EU)	2 511 000	1 070 710	2 113 714	771 000
Havs- och fiskeriprogrammet (EU)	70 286	3 600	144 900	18 600
Förgröning (EU)	0	0	1 956 926	1 956 926
Summa internationell finansiering	2 581 286	1 074 310	4 215 540	2 746 526
SUMMA TOTALT	5 901 543	2 358 525	7 702 317	3 918 537